41

రోడ్డు పక్కని శవం

ఆ శవం ఎవరిదో, అక్కడి కెట్లా వచ్చిందో? ఆ మనిషి ఏ కారణంచేత చచ్చిపోయినాడో ఎవరికీ తెలియదు. రాత్రివేళ ఆ మనిషి ఎవరో అక్కడికి వచ్చి పడుకుని చనిపోయి ఉండాలి ఆ రోడ్డుపక్క. లేదా ఎవరైనా — ఎబ్బే, వాణ్ణెవరు చంపుతారు?

ఝాము పొద్దెక్కేదాకా అది శవమని ఎవరూ గమనించలేదు. అందుచేత ఎవరూ ఆగి తొంగి చూడలేదు. శవమని తెలిశాకనే కొందరు ఆగి తొంగిచూశారు. కాస్సేపు నిలబడి వెళ్ళిపోయారు. బతికుండగా కన్న చచ్చి ఎక్కువ మందిని ఆకర్షించేటట్టు బ్రహ్మదేవుడి వరం ఉంది మనిషికి. శవాన్ని చూడగానే ఎవరి అభిమాన తత్వాలను వారు స్మరించటం రివాజు.

పుట్టినవాడు గిట్టక తప్పదు.
ఎవరి కెక్కడ చావు రాసిపెట్టి ఉందో.
ఈ సంఘంలో దరిద్రుల గతి ఇంతే.

దేవదాసు చచ్చిన సందర్భంలో శరత్ ఏమిట న్నాడూ !

ఆ శవాన్ని గురించి అందరూ ప్రశ్నలడిగేవారే గాని చెప్పేవాళ్ళు లేరు. కాని క్రొత్తిగా ఎవరికీ దాన్ని గురించి ఏమీ తెలియదనుకోవటం పొరపాటు. ఎందుకంటే, అజ్ఞానం మనుష్యుల నాకర్షిస్తుంది. సం జరుగుతున్నదీ తెలియని చోట ఎక్కువమంది చేరతారు. ఈ శవం దగ్గర పదిమంది కూడా గట్టిగా గుమిగూడలేదు

ఇది సంపన్నుడి శవం కాదు, మధ్యతరగతి శవం కూడా కాదు. అఖరుకు తన పొట్ట పోసుకుంటూ ఉండిన కూలివాడి శవమైనా కాదు. మనిషి బతికుండగా ఉండిన హోదా కొంత శవానికి సంక్రమిస్తుంది. నేనొకసారి శ్మశానం దగ్గర ఒక శవాన్ని చూశాను. ఇది మెత్తని పరుపుల మీద తీసుకుని, ఖరీదైన ఇంజెక్షన్లతో ప్రాణం విడిచిన మనిషి శవమని, చూడగానే గ్రహించాను.

చచ్చేటప్పుడు మనిషికి బతికుండగా లేని హోదా రావాలంటే, ఆ మనిషి దుర్మరణంపాలు కావాలి, ఎవరైనా పొడిచి చంపాలి, నీళ్ళలో మునిగి చావాలి, రైలు కిందనో, కారుకిందనో పడి చావాలి. పోలీసుల నాకర్షించని శవం— అంటే, ఇతర ఆకర్షణలు లేనప్పుడు – ప్రజల నాకర్షించదు.

అనాదరణకీ, చలికీ, ఆకలికీ గురియై చచ్చినవాడు లోకాన్ని ఆకర్షించిననాడు లోకంలో మనుషులు అనాదరణకీ, చలికీ, ఆకలికీ, చావటం మానేస్తారు. మనిషి ఫాలాక్షుడు.

ఫాలం విప్పి మనిషి ఏ సమస్యకేసి చూసినా; ఆ సమస్య యొక్క స్వరూపం మారిపోతుంది. అయితే తాను ఫాలాక్షుడన్న విషయం మనిషికి తెలీదు. అందుచేత ఫాలం విప్పడు, శివోహం అనుకోడు.

ఒక మగవాడూ ఆడదీ చేరి శవం కోసం యాచన ఆరంభించారు అక్కడ చేరి చూస్తున్న నలుగు రయిదుగురూ కూడా తొందరపనులు జ్ఞాపకం వచ్చి నిష్క్రమించారు. చచ్చిపోయిన ఆ దరిద్రుడి దారిద్ర్యాన్ని పంచుకోటానికి ఎవరికి ఉత్సాహం ఉంటుంది ? సంఘంలో ఆ శవానికున్న ప్రాముఖ్యాన్ని గుర్తించిన ధనికులు తమతమ ఉత్సాహం కొద్దీ అణాలూ, బేడ కాసులూ ఇచ్చారు.

అవును, ఆ శవానికి సంఘంలో అతి విలువైన స్థానం ఉంది. దేశ సంపదలో మిగిలిన వాళ్ళకి మరి కొంచెం పెద్దవాటా వచ్చేందుకు ఈ శవం దారిద్ర్యంలో ఓలలాడింది; వీడు అన్నానికి లేక కొంతకాలం మాడటం వల్ల ధనికుల కుక్కలకి ఒక మెతుకు అన్నం ఎక్కువ దొరికింది; వీడు చెట్ల కింద నివసించటం వల్ల ఒక ఆసామికి ఉండ ఇల్లు దొరికింది; వీడు చావటంవల్ల భూభారం కొంత తగ్గింది. ప్రపంచంలో వీ డొక్కడా ? వీడిలాటివాళ్ళు లక్షలున్నారు. ఆ సంపదలో వాటా అని, ఆ అన్నం మెతుకులనీ, ఆ ఇళ్ళనీ లక్షలుపెట్టి గుణించండి, కోట్లుపెట్టి గుణించండి, భూభారం తెలుస్తుంది.

2

వీడు సంపన్నుడు కాడు, మధ్యతరగతి కాడు, కూలివాడైనా కాడు. అని మనకి తెలుసు. వీడు బిచ్చగాడైనా కాడు, కాని బిచ్చం ఎత్తటం ఎత్తాడు. చేసేటందుకు పని లేకపోతే, ఆకలి దహించుకుపోతుంటే, రోజులు తరబడి నీ పెళ్ళాం పిల్లల కింత గంజినీళ్ళయినా గతిలేకపోతే బిచ్చం ఎత్తక ఏంచేస్తావు ?.

బిచ్చం ఎత్తటం మాత్రం అందరికీ చాతవుతుందా? బిచ్చగాళ్ళలో మహారాజులున్నారు, మహామంత్రులున్నారు. అది వాళ్ళసొమ్ము, వాళ్ళవిద్య, వాళ్ళ కళ. అవన్నీ నీకు చాతకానప్పుడు దారేపొయ్యేవాణ్ణి నిలవదీసి అటకాయించలేవు. పలకరిస్తావు. అవతలివాడు వినిపించుకోకుండా దాటిపోగానే పెద్ద గండం గడిచినట్టు సంతోషిస్తావు. కాని, ఆ సంతోషం ఎంతసేపు దక్కుతుంది ? ఇవతల నీ ఆరాటం నిన్ను ఊరుకోనిస్తుందా? మళ్ళీ ఇంకోణ్ణి పలకరిస్తావు? లాభం లేదు. అయిదారుగురు దాటిపోయినాక నీ ఆత్రం రెచ్చిపోయి ఈ సారి పక్కగా వచ్చినవాడికేసి అరుస్తావు. నీ గొంతులో కంగారుచూస్తే నీకే అసహ్యం వేస్తుంది. అవతల మనిషికి అదెట్లా వుంటుందో నీకు తెలుసు. నీ కేకకు ఆ మనిషి నీకేసిచూస్తాడు — దొంగతనం చేస్తున్నవాణ్ణి పట్టుకున్నట్టుగా, నీక్కూడా దొంగతనం చేసి దొరికిపోయినట్టే వుంటుంది.

ఏదో గొణుగుతావు. ఆ మనిషి నీకేసి కోపంగా చూసి వెళ్ళిపోతాడు—దమ్మిడీ ఇవ్వకుండా...ఎక్కడన్నా ఒకడు నీకేసి ఆత్రంగా చూసి నీ కళ్ళల్లో ఏదో వెతుకుతాడు. నీ అవసరం వాడికి చాలవరకు అర్థమవుతుంది: కాని నూరు వంతులు వాడి దగ్గర డబ్బుండదు, నీ కివ్వటానికి...నీకా క్షణంలో బిచ్చగాళ్ళని చూస్తే అసూయేస్తుంది. బిచ్చం మీద అపరిమితమైన అసహ్యంకూడా వేస్తుంది. నీకు చదువు రానక్కర్లేదు. నువ్వు ఘరానా మనిషివి కానక్కర్లేదు:— బిచ్చమెత్తటం, ఒక విద్యగా అభ్యసించటానికి, ఎంత హేయమైనదో నీకే స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. కాని, ఏం చేస్తావు? చేసేటందుకు నీకేం చేతనవును? ఏదైనా చెయ్యటానికి నువ్వెవడవు? ఈ జగన్నాథ రథాన్ని నీవంటి అర్భకుడు కదిలించనా? పోట్టిది. నీవంటి అర్భకులొక వెయ్యి మంది కలిస్తే రథాన్ని ఎటుపడితే అటు ఈడ్చి పారెయ్యగలరు? కాని నీ దృష్టి నీవాళ్ళమీద లేదే, తెల్లగుడ్డలవాళ్ళ మీదా, ఇల్లుగల వాళ్ళమీదా, తిండి తింటున్న వాళ్ళ మీదా, ఆ స్తిపాస్తులుగల వాళ్ళమీదా ఉంటుంది. అంతే నీ ఖర్మ! ఆ రథచక్రం క్రింద పడి నలిగిపో. నువ్వు కదలించలేకపోతే ఇంకా కదిలించే వాళ్ళున్నారు. వాళ్ళు రథాన్ని వాళ్ళపక్కకు లాక్కుంటున్నారు. నువ్వు వాళ్ళ దారిలో వున్నావు తొలగలేవు.

పోనీ దొంగతనాలు చేస్తావా? ఎవరి జేబులన్నా

కత్తిరిస్తావా? ఎవరింటికన్నా కన్నాలువేస్తావా? పోలీసులున్నారు జాగ్రత్త!

ఆత్రంకొద్దీ దొంగతనం చేశావేమో? జైలుకెళ్ళావేమో? జైల్లో బాగా లేదుకదూ? ఆ మిగిలిన దొంగలు నీ వాళ్ళు కారు. వాళ్ళు పెద్దమనుషులు. వాళ్ళు నీ మాదిరిగా కూలిచేశారా? లేదు! వాళ్ళకున్న ప్రపంచ జ్ఞానంలో నీకెన్నో వంతుంది? దొంగతనమూ ఒకవిద్యే! వాళ్ళు చెప్పే కథలన్నీ విన్నావుకాదూ? వాళ్ళ కోతలన్నీ నమ్మావేమో కూడానూ? అయినా నీకు వాళ్ళమీద భక్తికుదరలేదు. వాళ్ళవెంట జైల్లో వుండటం నీకు నీచంగా తోచింది.

నీది వెధవజన్మ. నీచమైన పనులు చేయవు, ఘనమైన పనులు చెయ్యలేవు. నువు బతికేటందుకు మూడోదారిలేదు. అందుకని కాళ్ళు డొక్కలో పెట్టుకుని రోడ్డుపక్కన పడుకుని చచ్చిపో!...

3

ఈ మనిషి అకస్మాత్తుగా చావలేదు. స్పృహతప్పిన చాలా గంటలకి చచ్చాడు. ఈలోపుగా వీడుకలలుకన్నాడు. అవి ఫ్రాయిడియన్ కలలు కావు, ఉటోపియన్ కలలుకావు. అవి పీడకలలుకూడా కావు. జన్మలో ఎన్నడూ వీడు ఎరిగి

వుండని ఆనందం ఈ కలల మూలంగా వీడు పొందాడు. అవి వాడికి కలలల్లే లేవు, పచ్చి యదార్థంకన్న నిజంగా వున్నాయి.

మామూలు మనుషులు—అంటే రోజుకు రెండు పూటలా తిండితిని, సంఘంలో ఒక మనిషల్లే తిరిగేవాడెవడూ—కనే కలలు కావవి. అసలటువంటి కలలు కనాలని మామూలు మనుషులనుకోరు అనుకోవటానికీ కలలకీ ఆపాటి సంబంధం వుండదా?

వీడికి కల పూరిపాకతో ఆరంభమైంది. చక్కని ఒంటి నిట్టాడిపాకా, చుట్టూ పేడలికిన తడికలు, పాకమీద ఒక సొరపాదు పాకింది. దానికి లెక్కపెట్టలేనన్ని కాయలు కాసినై. ఆకుపచ్చని పెద్దపెద్ద ఆకులు కప్పంతా కప్పేసినై. సూర్యకాంతి ఆ ఆకుపచ్చని ఆకులగుండా నేరుగా, మధ్య తాటాకులు అడ్డం లేనట్టు, పాకలోకి పడుతున్నది. పాకలో ఒక ఆడకూతురు వంటచేస్తున్నది. ఉడుకుతున్న అన్నం వాసనా, వెల్లుల్లి వాసనా, కాగుతున్న పులుసు వాసనా ముక్కుల్లోకి వస్తున్నది. ఆ ఆడకూతురు తన పెళ్ళాం అయి వుండాలి ఎర్రచీర కట్టుకున్నది అటూ ఇటూ తిరుగుతుంటే మట్టెలు మట్టినేలకి తగిలిన అస్పష్టమైన చప్పుడు వినిపిస్తున్నది. రెండు పొయిలకింద చితుకులు మంటలు పచ్చ పచ్చగా ఎర్ర ఎర్రగా కళ్ళకి ఎంతో ఆనందం కలిగిస్తునై

ఈ లోకంలో ఒక మనిషి ప్రాణానికి అంత ఆనందం ఇచ్చేందుకు ఏముంది? వీడికీ కల ఎందుకింత ఆనందం

ఇచ్చింది? ఆ కలని వొదిలేసి రెండో కలకి వాడి మనస్సు ఎంతసేపటికీ పోలేకపోయింది.

తను చేనుకట్టున నిలబడ్డాడు. ఆ చేను ఎవరిదో తనకి తెలీదు. ఒకవేళ తనదేనేమో. ఆ గుడిసెమాదిరిగానే ఈ చేనుకూడా ఎవరిదనే ప్రసక్తిలేకుండానే తనకి అంత ఆనందం ఇచ్చింది. చేను బాగా ఏపుగా పెరిగింది. కంకి వేసింది. పొట్టలుకూడా పోసుకున్నై కాని ఇంకా కోతకి రాలేదు! పక్కన కాలవలో ఎడ్లు నీళ్లుతాగుతున్నై. వాటి మెళ్ళో మువ్వల చప్పుడు వినిపిస్తున్నది. చేనుమీదినుంచి గాలి తన మీదికి కొడుతున్నది. పైరువాసన ముక్కుకి తగులుతున్నది. ఎంత ఆనందంగా వుంది!

ఇందులో వీడికి ఆనందం కలిగించేటందు కేముందో చెప్పటం కష్టం. కాని వాడి ఆనందానికి మేరలేదు ఆ కలని విడిచి వాడి మనస్సు మరో కలకి ఎంతసేపటికీ పోలేక పోయింది.

అదొక పెద్దయిల్లు. దానికెక్కడా గోడలూ, వాకిళ్ళూ ఉన్నట్లులేదు. రాత్రివేళ కాబోలు; ఎక్కడ చూసినా దీపాలే. అంతటా మనుషులే. మగవాళ్ళూ ఆడ వాళ్ళూ, పిల్లలు గుంపులు గుంపులుగా వున్నారు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కకుటుంబం. ఎవరి పనుల్లో వాళ్లున్నారు ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడుతున్నట్లులేదు. కాని ఒకరుచేసేపని మరొకరికి తెలుసును. ఒకరి పనికి ఒకరి పనికీ సంబంధం వుంది. అంతా వేరువేరు పనులమీద వున్నా అందరూ కలిసి చేస్తున్నపని ఒకటే అని తనకి తెలుసు. అది అవసరమైన పనేగాని గొప్ప

పనికాదు. ఇదంతా తనకి ఎట్లాగో తెలుసును. వాళ్ళలో ఎవరూ తనని పలకరించటంలేదు. కాని వాళ్ళంతా తనకు కావలసిన వాళ్ళేనని కూడా తెలుసును. తనకూ వాళ్ళకూ మధ్య వున్నది చుట్టరికం కాదు, స్నేహంకాదు, అంతకన్న కూడా సహజమైనదీ విశాలమైనదీనూ. వాళ్ళందరూ చేస్తున్న అన్ని పనులూ కలిసి తనపనే. అక్కడ వున్న అన్నివేల మందికీ మధ్య ఒక చిన్న అభిప్రాయభేదంలేదు. వాళ్ళందరికీ తనలోనూ, తనకు వాళ్ళలోనూ నూరుపాళ్ళు విశ్వాసం వుంది. తనుకూర్చున్నదీ, నుంచున్నదీ, పడుకున్నదీ కూడా తనకే తెలీదు. తను ఏంచేస్తున్నదీ అవసరంలేదు. వాళ్ళందర్నీ చూస్తుంటే తనకెంతో ఆనందంగా వుంది. వాళ్ళని తను పలకరించ నవసరంలేదు. "మీరు నా వాళ్ళు నేను మీ వాణ్ణి" అని చెప్ప నవసరంలేదు. వాళ్ళకామాట తెలుసును. వాళ్ళనట్లా చూస్తూ ఉండటంకంటె ఆనందంలేదు తనకు నిద్రవచ్చేస్తున్నది. కళ్ళుమూసుకు నిద్రపోవాలి. కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కాని వాళ్ళు తనచుట్టూ వున్నారని తెలుసు వాళ్ళక్కడే వుంటారు. తనవంతు పనులుకూడా వాళ్ళే చేసేస్తారు తను మళ్ళీ ఎప్పుడు కళ్ళు తెరిస్తే అప్పుడు వాళ్ళంతా అక్కడే వుంటారు. క్రమంగా అన్ని చప్పుళ్లూ అంతరించినై. మూసుకున్న కళ్ళ ఎదుట కనిపిస్తూ ఉండిన వెచ్చని వెలుగుకూడా క్రమంగా గాఢాంధకారంగా మారి పోయింది. అతని మనస్సు నిశ్చైతన్యంలోకి వెళ్ళిపోయింది...